

УДК 371.388

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ НА ФАКУЛЬТЕТІ ОБЛІКУ І АУДИТУ

Л.В.Синяєва, кандидат економічних наук, доцент

О.В.Воронянська

Таврійська державна агротехнічна академія

Складність економічної ситуації на сучасному етапі трансформації народного господарства України до ринкових відносин обумовлює нагальну потребу підвищення якості підготовки фахівців-фінансистів. Виступаючи головним етапом відтворення робочої сили, підвищення якості підготовки є необхідною умовою її ефективного використання. Сучасні умови ставлять складні задачі в напрямі удосконалення методики професійної підготовки кадрів, вимагають нової технології і відповідних методів її реалізації.

Матеріали статті є частиною досліджень науково-технічної

програми “Трансформування організаційно-економічних відносин до соціально орієнтованих умов АПК”, які виконуються в Таврійській державній агротехнічній академії (Рег. № 0102U000690).

Аналіз процесу розвитку вищої школи свідчить, що їх основою є різного роду нововведення в організацію навчального процесу, тобто інновації. Під інноваціями у вищій школі ми розуміємо проведення комплексу робіт, спрямованих на створення і освоєння таких методів в організації проведення навчального процесу, які суттєво відрізняються від існуючих і вперше використовуються в даній організації. Приміром, управлінські інформаційні системи, методи бухгалтерського обліку. Методи оцінки і підготовки кадрів, управління якістю їх підготовки, які вперше застосовані в діяльності установи, є інновацією.

Процес впровадження удосконалених методів підготовки фахівців складався поступово. Перш за все, нами була оцінена підготовленість колективу кафедри “Аналіз і фінанси” до впровадження нововведень в навчальний процес. Далі були розроблені програмні заходи, спрямовані на пошук і організацію робочих місць, збір інструкцій з діяльності банківських установ та інших нормативних документів, налагодження ефективної системи стосунків між викладачами кафедри і працівниками банківських установ міста, яка б сприяла обміну досвідом роботи. Зараз відбувається навчальний процес і контроль за ходом реалізації розробленої програми підготовки фінансистів. Зазначений процес названий нами внутріорганізаційною моделлю інноваційного процесу. Саме така модель, на наш погляд, притаманна навчальному закладу; вона складається з таких фаз:

- визначення потреби в інновації;
- збір інформації;
- попередній вибір інформації;
- прийняття рішення про впровадження;
- використання (інституціоналізація).

Що спонукало нас до застосування цієї моделі в навчальному процесі?

По-перше, за останні десятиріччя значно змінилася методика проведення лекцій, семінарів, практичних занять. В минулому залишається така усталена форма читання лекцій, як запис під диктовку основних моментів теми; актуальною стає проблема лекцій, яка вимагає від студента попереднього ознайомлення з темою і безпосереднього обговорення з лектором незрозумілих питань.

Звичною стала перевірка знань студентів за допомогою модульного контролю або виконання тестових завдань відкритого і закритого (альтернативного) типу, завдань на співставлення. Наш досвід свідчить, що студенти стали більш інформованими і їм нецікаві заняття, які проводяться за шкільною формою перевірки знань: “питання-відповідь”.

По-друге, останнім часом в суспільстві підвищуються вимоги до якості знань випускників, знань не тільки теоретичних, а й практичних. Після закінчення вищого навчального закладу випускник опиняється в зачарованому колі: на роботу запрошуються молодь, яка має практичний досвід роботи. А який практичний досвід роботи у вчорашнього студента? Виробничі практики, які має проходити студент, стали зараз неможливими: ніхто на підприємствах, в установах, особливо приватних, та й ЗАТ, ТОВ, ВАТ не хоче брати на себе відповідальність і додаткове навантаження з підготовки майбутнього фахівця. Дані про роботу підприємств, установ оголошуються комерційною таємницею, конфіденційними і молода людина не отримує практичних навичок роботи під час якої відбувається закріплення теоретичних знань.

Вищезазначене свідчить, що процес навчання конче необхідно пристосувати до складних умов сьогодення, які характеризуються дефіцитом інформації про роботу підприємств і підвищення вимог до підготовки спеціалістів.

Проведений аналіз кадрового складу працівників банківських установ м.Мелітополя свідчить, що фахівців з базовою освітою всього 35-40%. Тому підготовка спеціалістів-фінансистів є актуа-

льною і випускники академії зможуть знайти роботу за фахом і застосувати свої знання у повному обсязі.

Після обговорення ситуації ми дійшли висновку про необхідність проведення практики впродовж навчального семестру. Для цього створено декілька робочих місць працівників банківської установи і складені наскрізні задачі, вирішення яких дозволить майбутньому спеціалісту набути практичних навичок роботи.

Практика починається з опанування найпростішого робочого місця, касира банківської установи. Перш за все студент знайомиться з посадовою інструкцією і ретельно її вивчає, проводиться тестовий контроль на знання цієї інструкції. Далі відбувається ознайомлення з первісними документами і порядком їх проходження, а також вивчається правильне їх заповнення. Крім цього, студент вивчає інструкцію НБУ, на основі якої проводиться касове обслуговування клієнтів банку і порядок розрахунку готівки в касі, який застосовується в банківській установі.

Наступним місцем практики є робоче місце бухгалтера-операціоніста, який має знати свою посадову інструкцію, порядок проходження документів, план рахунків банку, вимоги до щоденної, щомісячної і щоквартальної звітності, інструкції НБУ щодо її ведення, порядок надання звітності, має уміти складати баланс і оформляти звіти у встановлені терміни. Під час опанування функцій бухгалтера-операціоніста студент заповнює первісні документи, вирішує практичні та тестові завдання.

Більш складним за своїми функціями є робоче місце працівника кредитного відділу банківської установи. Крім посадової інструкції і первісних документів, які використовуються в роботі, студент має добре вивчити порядок оформлення кредитів: це і певні документи, і вимоги, що пред'являються до позичальника (фізичної або юридичної особи), і порядок контролю за використанням кредитних ресурсів. Студент має добре знати інструкцію НБУ про надання кредитів в національній і іноземній валюті, порядок пред'явлення звітів по лінії банку і від

клієнтів, формування страхових резервів, а також порядок стягнення коштів при несвоєчасних розрахунках по наданих кредитах. Майбутньому фахівцю необхідно уміти співставляти звітність за декілька періодів і робити висновки щодо надання кредиту або відмови у його наданні. На цьому робочому місці також відбувається ознайомлення і заповнення документів, проводяться розрахунки страхових резервів для зниження ризиків при наданні кредитів, розрахунок суми штрафів при несвоєчасному поверненні кредиту.

При проходженні практики студенти одержують консультації провідних викладачів і співробітників банківської установи, яких запрошують на підведення поетапних підсумків.

Робота на таких робочих місцях з вирішенням наскрізної задачі підвищить, на наш погляд, рівень практичної підготовки студентів до роботи в установах і підприємствах, поліпшить якісний склад працівників банківських установ, а також підвищить конкурентоспроможність знань студентів на ринку праці.